TRAFICOM Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
27.10.2021
Dnro/Dnr
TRAFICOM/503994/03.03.01/2021
Viite/Referens
Liikenne- ja viestintävaliokunta pe 29.10.2021 klo 11.15 / U 2/2021 vp / Asiantuntijapyyntö

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös) - Jatkokirjelmä UJ 14/2021 vp

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa Valtioneuvoston jatkokirjelmään eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös).

Digitaalisia palveluja koskevan säädöksen tavoitteena on edistää digitaalisten sisämarkkinoiden toimintaa ja erityisesti ns. välittäjäpalveluiden tarjontaa. Välittäjäpalveluilla tarkoitetaan erilaisten internetin toimijoiden palveluja kuten esimerkiksi pilvipalveluita, verkkoalustoja ja sisällönjakoverkkoja.

Kilpailukykyneuvoston alainen sisämarkkinatyöryhmä on käsitellyt komission asetusehdotusta ja tavoitteena on saada neuvoston yleisnäkemys asetusehdotuksesta hyväksytty 25.11.2021 pohjaksi Euroopan parlamentin kanssa käytäviä neuvotteluja varten.

Käytyjen neuvottelujen kuluessa on täsmennetty laittoman sisällön määritelmää ja käyty keskustelua jäsenvaltioiden rajat ylittävästä viranomaisten määräyksistä palveluntarjoajille. Lisäksi laittoman sisällön ilmoitusmenettelyä ja ilmoitusmenettelyn suhdetta palveluntarjoajan mahdollisuuteen vedota vastuuvapauteen on tarkennettu. Säilytyspalvelun tarjoajan velvollisuuksia ilmoittaa asianosaisille tekemästään eri tyyppisistä sisällön moderointipäätöksistä on laajennettu. Palveluntarjoajan velvollisuus ilmoittaa viranomaisille palvelussaan havaitsemasta ihmisten henkeä tai turvallisuutta uhkaavasta rikoksesta tai sen epäilystä on puheenjohtajan kompromissiehdotuksessa laajennettu koskemaan kaikkia säilytyspalvelun tarjoajia. Ehdotukseen on lisätty markkinapaikkaverkkoalustoille yksityiskohtaisempia velvollisuuksia. Erittäin suurten verkkoalustojen (yli 45 miljoonaa käyttäjää EU:n alueella) erityisvelvollisuuksia on täydennetty ja näitä velvollisuuksia nimenomaisesti ulotettu myös erittäin suurien hakukonepalveluiden tarjoajiin. Puheenjohtajamaan kompromissiehdotuksessa jäsenvaltioiden yhteistyötä DSA-asetuksen mahdollisissa rikkomistilanteissa vahvistettaisiin silloin, kun välityspalvelulla on useita kohdemaita EU:ssa ja erityisesti silloin, kun rikkominen voi aiheuttaa vakavan riskin palvelujen kohdemaan yleiseen turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen tai kansanterveyteen. Komission roolia asetuksen valvonnassa vahvistettaisiin tilanteissa, joissa epäillään erittäin suuren verkkoalustan rikkovan asetusta.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa ehdotettua Suomen kantaa (Jatkokirjelmä UJ 14/2021 vp). Virasto pitää kannatettavana valtioneuvoston kirjelmässä esille tuomia asioita sekä muutoksia, jotka ovat vieneet säädösehdotusta täsmällisempään ja tarkkarajaisempaan suuntaan.

Kuitenkin virasto haluaa kiinnittää huomiota jatkokirjelmässä esitettyjen Suomen kantojen lisäksi kahteen seikkaan, jotka ministeriön ansiokkaasta edistämisestä huolimatta kaipaavat parannusta.

Verkkotunnusrekisterit ja -välittäjät on sisällytetty "mere conduit" (tiedonsiirto- ja verkkoyhteyspalvelut) -määritelmän alle. Tällöin niille saattaisi tulla velvoite toimia laittoman sisällön poistamiseksi verkosta, vaikka rekistereillä ei käytännössä ole mahdollista esimerkiksi poistaa laittomaksi ilmoitettua verkkosivujen sisältöä. Myöskään verkkotunnusvälittäjillä ei ole mahdollisuuksia poistaa verkkosisältöjä silloin, kun ne toimivat ainoastaan tunnusten välittäjinä eivätkä samanaikaisesti esim. säilytyspalvelujen tarjoajina. Viraston näkemyksen mukaan verkkotunnusrekisterit ja -välittäjät tulisi siten jättää säädöksen soveltamisalan ulkopuolelle kokonaan.

Säädösluonnoksen tämän hetkisessä versiossa sanktioiden määräämisestä todettu sanamuoto on tulkittavissa siten, että kansallisen valvontaviranomaisen tulisi aina määrätä palveluntarjoajalle sakko/seuraamusmaksu, kun viranomainen toteaa asetusta rikotun. Kyseinen sanamuoto ei siten jättäisi kansalliselle viranomaiselle harkintavaltaa sanktion määräämisen suhteen. Tämä olisi ristiriidassa kansallisen hallintosääntelyn ja -kulttuurin kanssa. Sanamuotoa tulisi selkiyttää siten, että kansallisen viranomaisen harkintavalta säilyy sanktion määräämisen suhteen.

Jenni Eskola
Ylijohtaja, Digitaaliset yhteydet

Jarmo Riikonen
lakimies

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 27.10.2021. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.